

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5528/2025
30.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Димитријевић, адвокат из ..., против туженог Града Крагујевца, кога заступа Градско правобранилаштво, ради накнаде за фактичку експропријацију, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2636/24 од 14.11.2024. године, у седници одржаној 30.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2636/24 од 14.11.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 87/23 од 19.06.2024. године, ставом 1. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд туженог обавезе да јој на име накнаде за бесправно одузету непокретност означену као удео 3/6 на кп бр. ..., градско грађевинско земљиште у ул. ... у површини од 1.24.50 ха, уписана у ЛН бр. ... К.О. Крагујевац3, с тим што удео тужиље за који није исплаћена накнада има површину од 0.62.25 ха, а овај удео је ушао у састав означене парцеле од дела непокретности означене по старом премеру као кп бр. ... К.О. Крагујевац, у мерама и границама наведеним у том ставу изреке, исплати износ од 36.471.714,75 динара са законском затезном каматом почев од 19.06.2024. године, као дана пресуђења, па до исплате, као неоснован. Ставом 2. изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 216.000,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је пресудом Гж 2636/24 од 14.11.2024. године, ставом I изреке, одбио, као неосновану жалбу тужиље и потврдио пресуду Вишег суда у Крагујевцу П 87/23 од 19.06.2024. године. Ставом II изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова поступка поводом изјављене жалбе.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...10/2023) у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Сл. гласник РС“, бр.10/23), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена бинта повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије тужиле не указује се на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачка 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је сувласник са уделом од 3/6 на парцели кп бр. .. површине 12.450 м², у улици ..., која је градско грађевинско земљиште, њива друге класе, у приватној својини физичких лица. Према информацији о локацији за ту кат. парцелу, она се налази у обухвату ПГР „Централни градски парк Шумарице“ у границама знаменитог места „Спомен парк Крагујевачки октобар“ НКД од изузетног значаја где се све интервенције у обухвату спомен парка усаглашавају са условима надлежног Завода за заштиту споменика културе. Према Плану намене предметна парцела представља површину јавне намене – зеленило (природни еко системи – ливаде и ниско растиње) и делом представља пешачке стазе, а према Плану регулације не представља грађевинску парцелу. Вештачењем је утврђено да предметна парцела није била у промету а просечна тржишна вредност на приближној локацији према евиденције пореске управе износи 1.500,00 динара по м², док према налазу и мишљењу вештака грађевинске струке тржишна вредност предметне парцеле износи 5.858,91 динар по м², што за припадајућу површину тужиле од 6.225 м², износи 36.471.714,75 динара. Предметна парцела је у државини тужиле која није доказала у чему се састоји ограничење њеног права својине, односно да ли постоје разлика између начина коришћења предметне парцеле пре и после доношења Плана генералне регулације, који је објављен у „Сл. листу Града Крагујевца“ број 24/19.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле одбили, имајући у виду да тужила није лишена имовинског права на спорној парцели, фактичком изградњом предвиђеног јавног добра – парка и да она није доказала да је њено право својине ограничено. По оцени нижестепених судова сама чињеница постојања Плана генералне регулације није довољна за исплату предметне накнаде, већ се тек спровођењем законске процедуре за одузимање земљишта или фактички непосредним заузимањем земљишта – привођењем јавној намени у складу са Планским актом стиче услов за исплату накнаде у висини тржишне вредности земљишта, што овде није случај.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Устав РС у одредби члана 58. јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), тако што прописује да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Из наведене Уставне одредбе произлази да до дозвољеног одузимања права својине, која не представља повреду права на имовину, долази под кумулативно испуњеним условима и то: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона; да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом број 1, уз Европску Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине, тако што је прописано да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђени законом и општим начелима међународног права. Ставом 2. истог члана Протокола, прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење

имовине у складу са општим интересима, или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

У конкретном случају, тужила није фактички лишена своје имовине и овлашћења које чине садржину права својине, јер донетим Планским актом „Централни градски парк Шумарице“ („Сл. лист Града Крагујевца“ бр.24/19), она није спречена да предметну парцелу држи, да је користи и да њоме располаже, у границама одређени законом (члан 3. став 1. Закона о основама својинско-правних односа). Постојање Планског акта према коме је предметна парцела намењена за јавну површину – зеленило и делом за пешачке стазе је тек услов да се утврди јавни интерес за експропријацију пошто усвајање Планског акта не значи да ће нужно и доћи до његове реализације у смислу одредбе члана 20. став 1. и 4. Закона о експропријацији („Сл. гласник РС“, бр.23/2001...20/2009). Парцела која је у сувласништву тужиле, није експроприсана нити је приведена намени која је за њу предвиђена Планским актом, већ је, супротно томе, у државини тужиле, а то што она може да има легитимна очекивања да оствари право на накнаду тржишне вредности за ту непокретност, када и ако уопште дође до реализације постојећег Планских аката, не значи да је тужена дужна да јој сада исплати предметну накнаду. Предметна парцела се не користи као јавна површина и не представља површину јавне намене да би тужени био у обавези да тужилу исплати њену тржишну вредност, пошто Плански акт који није фактички спроведен не може бити основ за стицање права јавне својине туженог. У конкретном случају не постоји ограничење права тужиле на имовину које би било основ за исплату тражене накнаде, како су правилно закључили нижестепени судови. Због тога тужила неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. и 154. ЗПП, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић